

אולי כועסת, אולי גאה

את הציורים השלים ורטהיים רק לאחר מותה של אמו, ועתה החליט להציגם בתערוכה "רגעים". "היו לי סקיצות רא" שונות, אבל לא היה לי אומץ להסתכל עליהן ולהשלים אותן. למעשה, עזבתי את העיסוק בנושא והמשכתי לצייר נופים וטבע. שנתיים אחרי שנפטרה, במאי 2007, התחלתי לצייר את הידיים שלה. לאט לאט זה הלך וגדל. מצאתי את עצמי מצייר שניים-שלושה ציורים בשבוע. לא יכולתי להפסיק".

לדעתך היא הייתה אהבת את הציורים?
"אני לא בטוח. הציורים מאוד קשים, בעיקר הידיים, עם דלקת הפרקים הקשה. אני לא מרגיש עם זה קושי, זאת האמ" נות שלי, שקיבלה השראה מרמותה, אבל אמא לא אהבה את הידיים שלה. הן היו מעוותות קצת בגלל המחלה. היא הייתה שואלת, 'למה צריך להראות את הידיים שלי?'".

באמת למה? למה לתעד רגעים כל כך קשים ועוד לפרסם אותם בתערוכה?
"אני רואה בידיים שלה את שילוב העוצמה. הן קשות ומ" עוותות, אבל יש לה לך על הציפורניים, שמקנה רוח וחום. הידיים מייצגות את האישיות שלה – מעט סגורה אך גם חמה ואלגנטית. זה תיעוד של הישרדות, מאבק וכוח".

עברה לך המחשבה בראש, שהיא אולי הייתה כועסת שהשפת את החלשתה לעיני כל?
"מצד אחד היא אולי הייתה כועסת, מצד שני הייתה גאה בי על התערוכה. עוד כילד היא מאוד אהבה את האמנות שלי. הציורים שלי היו תלויים בבית כמו במקרש. זה אולי היה מכסה על הכעס שלה".

ביליתי שעות במוזיאונים

ורטהיים, נשוי ואב לשניים, נמשך לאמנות מגיל צעיר. המורה שלו לציור בבית הספר היסודי די באמסטרדם ויהתה את כישרונו ועודדה אותו להמשיך. בגיל 12 קיבל את ערכת צבעי השמן הראשונה שלו. מתנה שהובילה למסע מרתק לגילוי הקסם שבציור ובצבע. "ציירתי מגיל 12 עד 18. כילה, ביי" לית" שעות במוזיאונים באמסטרדם, כל יום, כשהורגים את הציור הזה. היום שלה או את ההתנהגות. הכל היה טבעי, הכל זורם".

סתיו 2006, כשר"ר אדי ורטהיים (51) שמע שאמו חולה מאוד ולא נותר לה זמן רב לחיות, הוא הצטייר במצלמה והחל לצלם אותה. תמונה ועוד תמונה. עש" רות. מאות אלפים. ימים שלמים של ציי" לומים. כשחש שהתמונות לא מגיעות אל קצה היכולת שלו, הוציא את המכחול והחל לצייר. ציור ועוד ציור. דקות. שעות. ימים. הצורניות שלה. המבט. הציפורניים העשויות.

"ראיתי איך היא משתנה, מרוה ומאבדת מהיופי המופלא שלה", אומר ורטהיים, "ועם זאת נלחמת לשמר את מה שעוד נותר, לא מרפה לא מוותרת. היא המשיכה למרוח לך על הצי" פורניים, להתאפר ולסדר את השיער. לרגע לא הניחה למחלה להכריע אותה במובן הזה. היא הייתה אישה מרשימה, ולמ" רות שהייתה חולה וחלשה, המשיכה לטפח את עצמה. היה לה חשוב לשמור על הכבוד ועל המראה החיצוני".

הצילום לא היה זר לו, לוורטהיים. תמיד נהג לתעד דברים ברבקות, להותיר לעצמו את האופציה לחזור במנהרת הזמן אל רגעים מסוימים. "כשנודע לי על המחלה ועל הזמן הקצר שנותר לה", הוא אומר, "הצילום קיבל משמעות הרבה יותר חוקה, כי היה ברור שהרגעים האלה לא יחזרו. צילמתי אותה ואת הבית שבו גדלת בהולנדה. זה היה מסע פרידה מאמא ומכל מה שסמל את הילדות שלי. הבנתי שהזמן הולך ואוזל והדבר הטבעי ביותר היה לתעד את הימים שנותרו לנו. חצי שנה מרגע הגילוי ועד למותה שהיתי בחברתה בביתה באמסטרדם".

היא לא תחתה מזה פשר הלהט הציילומי שאוזן בך?
"לא, היא המשיכה בשלה ולא שאלה למה. היא נתנה את עצמה והתמסרה למצלמה. כשהרגש" תי שהצילום לא מספיק לי, עברתי לציור. היא ידעה שאני תמיד מצלם, אבל הציור היה חדש לה והיא קיבלה את זה בצורה טבעית. היא לא שיתתה את סדר היום שלה או את ההתנהגות. הכל היה טבעי, הכל זורם".

פלסטיקאי ביום ציור בלילה אדי ורטהיים

ד"ר אדי ורטהיים, כירורג פלסטי ממושב קדרון, מייפה את הטבע בשיפוצי אפים ושדיים | אבל כשאמו, אגנס, חלתה, והתברר כי ימיה ספורים, הוא החליט לתעד אותה בציוריו, כמו שהיא, בלי לייפות | השבוע, שלוש שנים לאחר פטירתה, נפתחת התערוכה שלו "רגעים"

"רגעים"

מאות הצילומים של ורטהיים הפכו לציורים והתגבשו לתערוכה "רגעים", המאפשרת הצצה אל החודשים האחרונים בחייה של אמו. סטפן קולה, אוצר התערוכה, טוען כי "ורטהיים שייך לזן הנדיר של אמנים אוטודידקטים, מפתח עצמו בהתמדה, תוך חקירת ראי הציור ופיתוח גישה אישית. ציוריו כנים, אינם מייפים את המציאות ובזאת כוחם. ציור ידיו האם מספר את סיפור חייה, אחיה נחושה בחיים גם בתקופות קשות של מלחמה וחולי. סיפור חיים של כבוד, עוצמה, עקרונות ואחריות. אורח חיים שאין בו מקום לרגשות ולחולשה. רק באותם ימים ורגעים אחרונים נפתח מחסום הרגש ופינה מקום לקרבה ולפתיות, רגעים מיוחדים שייחרתו בזיכרון הבן ויונצחו בציורים. בעיסוקו של ורטהיים ככירורג פלסטי, הוא מתחבר לשאיפת לב האדם לציירת דימוי גוף מושלם. כניגוד מעניין, עבודתו כאמן שואפת לשמר את האדם וגופו כמו שהוא, מבלי לייפות. הידיים של האם הן ידיים אמיתיות, ולכן אוחזות בעוצמה, ברגש".

בתערוכה מוצגים 23 ציורים, המייצגים את שלבי המחלה ואת מצבי החיים שיצרה. התערוכה תיפתח השבוע בצריף הירוק במושב קדרון ותוצג עד 12 בדצמבר.

"היא לא אהבה את הידיים שלה"

אמא. קווים לדמותה